

JEŠTĚ VĚTŠÍ ŠTĚSTÍ

BLAZE TĚM, KTEŘÍ SYLŠÍ SLOVO BOŽÍ A ZACHOVÁVAJÍ JE

Žalmy 119,105

Světlem pro mé nohy je tvé slovo, osvěcuje moji stezku.

Čtení

Matouš 18,11-14

Syn člověka přišel spasit, co zahynulo. 12 Co myslíte? Má-li někdo sto ovcí a jedna z nich mu zabloudí, nenechá těch devadesát devět na horách a nejde hledat tu, která zabloudila? 13 A podaří-li se mu ji nalézt, amen, pravím vám, bude se z ní radovat víc než z těch devadesáti devíti, které nezabloudily. 14 Právě tak je vůle vašeho nebeského Otce, aby nezahynul ani jediný z těchto maličkých.

První čtení – Žalm 1 (Slovo na cestu)

1 Šťastný a Bohu vzácný je člověk, který se o životě neradí s nevěrci, nenaslouchá špinavostem hříšníků, nevysedává s těmi, kdo se všemu vysmívají, 2 ale miluje Boží slovo a rozvažuje o něm dnem i nocí. 3 Takový člověk se podobá stromu vkořeněnému u tekoucích vod, jenž nese ovoce v určený čas; listí jeho víry neopadá, vše co dělá, daří se mu, protože se k tomu přiznává Bůh. 4 Jinak je tomu s bezbožnými, ti se podobají plevám, které rozfoukává vítr; 5 na Božím soudu neobstojí, ve shromáždění dobrých lidí nemají stání. 6 Bůh zná cestu těch, kdo mu věří, kdežto ti, kteří ho odmítají, ubírají se do záhuby.

Kázání

Evangelium

Lukáš 11,27-28

Když toto mluvil, zvolala jedna žena ze zástupu: "Blaze té, která tě zrodila a odkojila!" 28 Ale on řekl: "Blaze těm, kteří slyší slovo Boží a zachovávají je."

Lukáš 8,20-21

Lidé mu oznámili: "Tvoje matka a bratři stojí venku a chtějí se s tebou setkat."

21 On jim odpověděl: "Má matka a moji bratři jsou ti, kdo slyší slovo Boží a podle toho jednají."

Slovo na cestu pro sbor

Slovo, která nám je dáno na cestu do letošního roku, mluví *o ještě větší blaženosti*: „*Když domluvil, jedna žena zvolala: „Šťastná ta žena, která tě porodila a odkojila.“ Ježíš na to řekl: „Šťastnější jsou ti, kteří slyší Boží slovo a žijí podle něho.“*“ (Slovo na cestu).

Kontext – rodičovské štěstí

Tato *kratičká epizoda*, kterou zaznamenal evangelista Lukáš, je *reakcí na moudrá slova Pána Ježíše* o tom, že když nečistý duch vyjde z člověka, bloudí, a pak si řekne, že by se mohl zkusit vrátit na místo, odkud vyšel. Nalezne-li „dům života“ prázdný, uklizený a vyčištěný, znovu se v něm zabydlí. Konce takového člověka jsou horší než začátky.

Mezi posluchači byla i jedna *žena, která se obrátila k Pánu Ježíši* s tím, že jeho matka na něho musí být hrdá s šťastná - vskutku blahoslavená. Je to vskutku štěstí být matkou tak moudrého a zdárného syna - je co závidět. Už i autor biblických Přísloví řekne, že: „*Otec spravedlivého velice jásá, zplodil moudrého a raduje se z něho. 25 Ať se raduje tvůj otec i tvá matka, tvoje rodička ať jásá.*“ (Př 23,24-25)

Já se za chvíli dostanu ke Slovu Pána Ježíše o slyšení a zachovávaní Božího Slova, ale přece jenom nechci nechat úplně zapadnout onen rodičovský kontext, který zde Lukáš docela přirozeně popisuje. *Děti hrají v našem životě důležitou, snad i klíčovou roli*. Při onom obdivném zvolání neznámé ženy na adresu Marie, matky Pána Ježíše, mě napadají dodnes aktuální otázky:

- Jak moc závisí naše štěstí a spokojenost na úspěchu našich dětí? Jak moc si budujeme svou vlastní slávu na svých dětech? Jaké vlastní představy a ambice projektujeme do svých dětí?

- Musí být děti křesťanů vždycky někde na špici? Co když tam nejsou? Co když jsou obyčejné, průměrné, neřku-li podprůměrné. Jak žít s obyčejnými dětmi ve společnosti, a někdy dokonce i v církvi?
- Jak moc – a hlavně proč – se je snažíme dotlačit někam na vrchol; a nejsou-li tam, pak to považujeme za své selhání. Není to tak, že pokud naše děti nejsou mezi premianty škol, kroužků, sportovních tříd anebo i nedělní školy, pak jsme zklamaní a blahoslavíme druhé za jejich geniální děti a závidíme jim?
- Jedním z velkých pokušení křesťanské církve dnešního bohatého západního světa (do něhož již patříme) je kultura úspěšnosti, jež se promítá i do toho, jak vychováváme děti, a co do nich čekáme. Asi tomu tak nějak bylo vždycky, ale jsme opět na prahu doby, kdy si jako křesťanský rodič budu myslet, že hodná a zbožná „Beruška“ nebude dost dobrá partie pro mého geniálního syna, protože nemá dostatečné vzdělání, případně je chudá.

Zdá se mi, že udržet si zdravý pohled na vlastní děti a jejich výchovu a na cizí děti, není snadné a je to předmět určitého zápasu křesťanských rodičů. Svě děti dostáváme jako dar a snažíme se je ve výchově doprovázet na jejich cestu. *Nevychováváme je proto, abychom si na nich budovali svou slávu, ale aby skrze ně zářila Boží sláva.* A ta září jak zprostřed velikosti, tak i z kdejaké obyčejnosti.

Pán Ježíš neodmítnul slova blahoslavenství neznámé ženy na adresu své matky. Ano, zbožné a zdárné děti jsou zdrojem požehnání pro rodiče. Pán Ježíš ovšem jde dál a říká, že *skutečné blahoslavenství, ještě větší štěstí* – a to štěstí pro všechny, ne jenom rodiče – *je ještě někde jinde. Souvisí s Božím slovem.* A tady se dostávám k vlastnímu slovu na cestu pro náš sbor.

Boží slovo v životě křesťana

Kázat sboru našeho typu o blaženosti těch, kdo naslouchají Božímu slovu a žijí podle něho, mi připadá jako pokus o *dosti zoufalý počin*. Jednak to v naprosté většině všichni velice dobře víme (a souhlasíme s tím!), a pak

jedná se o dosti obecné poučení/ pozvání. Není to žádný více či méně napínavý příběh, který se dobře vypráví, a snáze se v něm nějak nalezneme.

S určitým pocitem zoufalosti se ovšem pojí i *některé neodbytné otázky*:

- Opravdu Božimu slovu nasloucháme?
- Opravdu rozumíme tomu, co čteme/slyšíme?
- Opravdu nás Boží slovo ovlivňuje a formuje, vede?
- Žijeme podle něj? Jak formuje můj život? V čem se v mém životě projevuje, že žiju podle něj?

Neumím a nechci na tyto otázky paušálně odpovídat, protože odpovědi znáte vy, ne já. Jde o to, abychom si odpověděli každý sám. *To, co ovšem mohu zmínit*, jsou *některá má pozorování*, o nichž si myslím, že s Božím slovem, jeho vnímáním a životem podle něho, souvisejí.

(1) Vliv individualismu

Mé první pozorování se týká *vlivu individualismu na porozumění Písmu*.

S ohledem na gramotnost, která je nám dána, každý nějakým způsobem čteme Bibli (o níž vyznáváme, že je Božím Slovem) a nějak rozumíme tomu, co čteme. Určité úskalí spočívá v tom, že si začneme myslet, že každý docela samozřejmě máme klíč k tomu, abychom správně porozuměli Boží řeči pro sebe.

Nesmíme zapomenout, že Boží slovo bylo dáno církvi. Ta v něm (také!) společně hledá Boží pravdu a Boží světlo. Písmo jistě patří do osobní zbožnosti, ale stejnou měrou - ne-li ještě více - patří společenství. Zapomeneme-li na tento aspekt Božího Slova, je zde nebezpečí, že s Bibli v ruce se můžeme minout s Božím slovem.

(2) Selektivní čtení a znalost

Mé druhé pozorování se týká toho, co bych nazval *selektivním čtením, selektivní znalostí*. Boží Slovo, jak ho máme zachováno v Bibli, je nesmírně bohaté, různorodé a někdy na první pohled dokonce protichůdné. Neobsahuje jednoduché návody na životní problémy. Není systematickým pojednáním, které řeší jednu věc na jednom místě.

Naše čtení Písma a naše znalosti jsou selektivní, neúplné. Jistě, stěží můžeme očekávat, že každý budeme znát Písmo nazpaměť. Přesto je možné povědět, že čím širší jsou naše znalosti Písma, tím větší poklad máme k dispozici pro život a zároveň jsme chráněni před mylnými závěry, k nimž bychom mohli dojít, kdybychom se zaměřili pouze na jedno místo Písma. Rozdíl mezi literou Písma Duchem Písma je mj. v tom, že Duch je v celém Písmu. Myslím, že jedním z důvodů pro selektivní čtení může být nedostatek času.

Může projevovat různými způsoby. Např. tím, že se dotýkáme pouze těch míst, kde jsme povzbuzováni a ujišťováni; kde se dotýkáme Božích slibů pro nás, zatím jiná místa - například ta, která ukazují na naše poslání a povolání - opomíjíme.

Pozn: Víte, který komentář při četbě Písma používám nejčastěji a nejraději? Je to "TSK" (Treasury of Scripture Knowledge) - „Poklad biblického poznání“, což není nic jiného než soubor křížových odkazů (je jich 800.000!) přiřazených k biblickým veršům. Tyto odkazy pak nevedou nikam jinam, než na jiná místa Písma. Člověku se tak otvírá bohatství Písma v obrovské šíři. - Čím víc toho známe sami, tím lépe.

„Slyšet Boží slovo“, jak o tom mluví Pán Ježíš, znamená *citlivost k celému Božímu slovu*. Myslím, že si potřebujeme cvičit cit na to, že je to důležité.

(3) Otupělost

Mé třetí pozorování se týká nebezpečí *otupělosti*. Snad bychom mohli povědět, že hrozí především dlouholetým křesťanům, kteří přece již dávno mnohé znají. Znají texty, znají příběhy, dokázali by je odrecitovat a převyprávět. A je to dobře! Jen, a zde je ono úskalí, časem se může stát, že vůči textům Písma otupíme. Stanou se z nich vzdálené příběhy, které sice známe, ale nezdá se, že by s námi měly co do činění. Stanou se z nich koncepty a kliše, která odrecitujeme, ale nakonec ani nevíme, co vskutku znamenají. To, že nám takto unikají důležité podrobnosti biblických textů, je nabíledni.

Zdá se mi, že otupělost přímo souvisí s oddaností *nezústat pouze u povrchního a letmého kontaktu s Božím slovem*. Čím povrchnější jsme, tím dříve otupíme.

Z jisté otupělosti, jak bychom asi mnozí dosvědčili, nás pak vytrhávají nepříjemné životní epizody, v nichž nám některé biblické texty opět ožívají.

(4) Problémy v komunikaci

Mé čtvrté pozorování vztahující se ke slyšení Slova Božího, skoro bych řekl, že pro mě osobně nejakutnější, se týká obecných problémů v komunikaci. Co tím myslím? Náš nebeský Otec se rozhodl, že s námi bude udržovat kontakt skrze SLOVO (komunikace = cesta). Cestou ke společenství s ním je SLOVO. Je to Slovo, které se stalo tělem v Pánu Ježíši, ale nyní jej opět poznáváme především ve Slově. *Pán Bůh používal slovo, protože měl za to, že Slovu porozumíme!*

Znamená to naladění na stejnou vlnovou délku na obou stranách rozhovoru: ten, kdo formuluje slova, je odpovědný za to, aby je formuloval tak, aby jimi sdělil přesně to, co chce. Ten, kdo naslouchá, pak dešifruje slova, aby zjistil, co první strana říká. Slovo/věty jsou zde jako jakýsi prostředník, který pomáhá oběma stranám - jedné vyjádřit se a druhé přijmout to, co je sdělováno.

Problémy v komunikaci (v rozhovoru/ve vztahu) nastávají tam, kde jedna strana špatně formuluje to, co chce povědět, anebo druhá strana není schopna zaslechnout (či dešifrovat) to, co první říká.

Zdá se mi, že *v našem každodenním kontaktu ztrácíme schopnost obojího*: přesně a odpovědně se vyjadřovat a dobře naslouchat tomu, co druhý říká. *Říkáme něco jiného, než chceme, a slyšíme něco jiného, než druhý říká*. A to žijeme v jedné době, v jednom společenském kontextu. Slovo, zdá se mi, přestalo být jistým komunikačním prostředkem. A to je zdrojem nedorozumění a nedorozumění. Nevím, jestli máme větší problém s vyjadřováním anebo s nasloucháním.

Pozn: Snad jen malý příklad. Budete-li dnes po shromáždění sedět u kávy a povídat si, zkuste si všimnout toho, jak posloucháte, a co pak

říkáte - na co ve své řeči reagujete. Zkuste pozorovat to, co se Vám rodí v hlavě při tom, když druhý něco říká - kolik to je asociací a vlastních myšlenek. Zhusta to pak bývá tak, že ve své reakci nereagujete na to, co říká ten druhý, nýbrž mluvíte o tom, co se Vám vybavilo a dost možná už ani nevíte, co druhý právě pověděl. *Jak těžké potlačit svou soběstřednost* a otevřít se v rozhovoru tomu, co druhý říká a vyjadřuje - manželkou počínaje, dětmi můžeme pokračovat a v zaměstnání skončit. Abychom mohli opravdu vyslechnout to, co druhý říká, potřebujeme sami sebe tak trochu vypnout a soustředit se na toho, který mluví.

Někdy mi některé rozhovory připomínají *světelné meče z hvězdných válek*. Rozhovor totiž vypadá jako máchání dvou světelných mečů. Abych porozuměl druhému, musím zhasnout svůj meč.

Myslím, že problémy v naší obecné komunikaci jsou mnohem větší, než jsme si ochotni připustit.

Zmiňuji toto vše proto, že *naše komunikační nedostatky zasahují také do (ne)schopnosti slyšet Boží hlas v Božím slově*. Jestli neumíme naslouchat tomu, co si tady a teď navzájem říkáme my lidé, protože nám do toho skáčou naše vlastní myšlenky a naše vlastní koncepty, jak si můžeme být jisti, že zaslechneme Boží slovo? To slovo, které se k nám line z úplně jiného světa a je zabalené do nám neznámých reálií, zvláštních myšlenkových vazeb a pojmů? Tím spíš do něj večteme všechno, co chceme!

Je-li Boží Slovo světlem, pak se nejprve musím pokusit zhasnout své světlo, protože jinak bude můj rozhovor s Bohem jako souboj světelných mečů ve StarWars. A nic nezaslechnu. Boží světlo to naše přebíjet nikdy nebude.

Bojím se toho, aby to s naším nasloucháním Pánu Bohu nedopadalo tak, jako v našich rozhovorech, že totiž *uslyšíme jenom to, co sami chceme slyšet* či jsme *sami ochotni slyšet*.

Výsledkem je pak to, že nemusíme vůbec nic měnit, Boží slovo nás totiž nikterak nevyrušuje. Slyšíme ho ve svém vlastním světle ve svůj vlastní prospěch. A to pak není příliš těžké žít podle takto slyšeného „Slova“, protože je to vlastně „mé slovo“, které považují za Boží slovo.

Závěr

„Blaze těm, kdo slyší Boží slovo a žijí podle něho“. Je to jednoduché, známe to a souhlasíme s tím. A přece: Opravdu slyšíme Boží slovo? V celé jeho plnosti? Spolu s církví? Zachováváme Boží slovo anebo své slovo zabalené ve frázích slova Božího?

Pokud bych měl z našeho slova na cestu do letošního roku vyvodit nějaké pozvání, pak to bude především *pozvání k Božímu slovu, jeho slyšení a porozumění*. Je to vlastně pozvání k boji se sebou samým, je to pozvání k vypínání vlastních světél a čekání na Boží světlo, které může leckdy i vyrušit.

Pozvání k naslouchání Božímu slovu pak můžeme doplnit *pozváním k pečlivému nesobeckému naslouchání bližním*, k dobré a uctivé vzájemné komunikaci.

Tam kde se toto vše děje, tam slibuje Pán Ježíš blaženost. Ne tu vnější, ale vnitřní - vnitřní pokoj a vnitřní štěstí. Blaženost, která tryská z jednoty mezi námi naším Spasitelem.

„Když domluvil, jedna žena zvolala: „Šťastná ta žena, která tě porodila a odkojila.“ Ježíš na to řekl: „Šťastnější jsou ti, kteří slyší Boží slovo a žijí podle něho.““

Požehnání

Jan 15,7-10 Zůstanete-li ve mně a zůstanou-li má slova ve vás, prostě, oč chcete, a stane se vám. 8 Tím bude oslaven můj Otec, když ponese te hojné ovoce a budete mými učedníky. 9 Jako si Otec zamiloval mne, tak jsem si já zamiloval vás. Zůstaňte v mé lásce. 10 Zachováte-li má přikázání, zůstanete v mé lásce, jako já zachovávám přikázání svého Otce a zůstávám v jeho lásce.

Jan Asszonyi, Brno, 8. 1. 2017